

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

HAMDİ AKIN İPEK BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2015/17763
Karar Tarihi : 24/5/2018

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Raportör : Özgür DUMAN
Başvurucu : Hamdi Akın İPEK
Vekili : Av. Muhammet Gökhan KILIÇ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; terör örgütü yöneticiliği, terörizmin finansmanı, zimmet ve terör örgütü propagandası yapma suçlarından dolayı başlatılan ceza soruşturması sırasında verilen arama, el koyma ve kayyım atama kararları nedeniyle adil yargılanma ve mülkiyet hakları ile ifade ve basın özgürlüğünün ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 19/11/2015 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

A. FETÖ/PDY Yapılanmasına ve Darbe Girişimine İlişkin Genel Bilgiler

9. Türkiye'de çok uzun yıllardır faaliyetlerine devam eden ve son yıllarda Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ve/veya Paralel Devlet Yapılanması (PDY) olarak isimlendirilen bir yapılanma bulunmaktadır (*Aydın Yavuz ve diğerleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017, §§ 21-25).

10. Yetkili makamlarca ve soruşturma mercilerince 15 Temmuz darbe teşebbüsünün faili olduğu belirtilen FETÖ/PDY'ye ilişkin olarak özellikle son yıllarda yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda bu yapılanmanın özelliklerine ve faaliyetleriyle ilgili birçok tespit ve değerlendirmeye yer verilmiştir. Buna göre devletin anayasal kurumlarını ele geçirmek, sonrasında devleti, toplumu ve fertleri kendi ideolojisi doğrultusunda yeniden şekillendirmek ve oligarşik özellikler taşıyan bir zümre eliyle ekonomiyi, toplumsal ve siyasal gücü yönetmek amacıyla mevcut idari sisteme paralel şekilde örgütlenen, ulusal ve uluslararası düzeyde siyasi ve ekonomik ittifaklar kuran FETÖ/PDY devlet ve toplum üzerinde bir *vesayet* kurumu hâline gelmiştir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 26).

11. Türk yargı organları, yakın dönemde verdikleri birçok kararda FETÖ/PDY'nin silahlı bir terör örgütü olduğunu kabul etmiştir. Bu kapsamda Yargıtay Ceza Genel Kurulu 26/9/2017 tarihinde (E.2017/16.MD-956, K.2017/370) ve -terör suçlarına ilişkin davaların temyiz mercii olan- Yargıtay 16. Ceza Dairesi 24/4/2017 ve 14/7/2017 tarihlerinde verdiği kararlarda (*Selçuk Özdemir* [GK], B. No: 2016/49158, 26/7/2017, §§ 20, 21) FETÖ/PDY'nin silahlı bir terör örgütü olduğu sonucuna varmıştır.

12. FETÖ/PDY'nin ulusal güvenlik üzerinde oluşturduğu tehdit; idari organların karar, açıklama ve uygulamalarına da konu olmuştur. Bu bağlamda devlet yetkilileri sürekli olarak anılan yapılanmanın ülke güvenliği için bir tehdit olduğuna dair açıklamalarda bulunmuşlardır. Bu değerlendirmeler Millî Güvenlik Kurulu (MGK) kararlarında da ifade edilmiştir. MGK; söz konusu yapılanmayı 2014 yılı başından itibaren sırasıyla *halkımızın huzurunu ve ulusal güvenliğini tehdit eden yapılanma, devlet içindeki illegal yapılanma, kamu düzenini bozan iç ve dış legal görünüm altında illegal faaliyet yürüten paralel yapılanma, paralel devlet yapılanması, terör örgütleriyle iş birliği içinde hareket eden paralel devlet yapılanması* ve bir *terör örgütü* olarak kabul etmiştir. Söz konusu MGK kararlarının her biri basın duyuruları aracılığıyla kamuoyuyla paylaşılmıştır. Yine FETÖ/PDY 2014 yılında, Millî Güvenlik Siyaset Belgesi'nde *Legal Görünümlü İlegal Yapılar* başlığı altında *Paralel Devlet Yapılanması* adıyla yer almış; Jandarma Genel Komutanlığı ise 8/1/2016 tarihinde FETÖ/PDY'yi mevcut terör örgütleri listesine dâhil etmiştir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 33).

13. Türkiye 15/7/2016 tarihinde askerî bir darbe teşebbüsüyle karşı karşıya kalmış, bu nedenle 21/7/2016 tarihinde ülke genelinde olağanüstü hâl ilan edilmesine karar verilmiş ve olağanüstü hâl bugüne kadar birçok kez uzatılmıştır. Kamu makamları ve soruşturma mercileri -olgusal temellere dayanarak- bu teşebbüsün arkasında Türkiye'de çok uzun yıllardır faaliyetlerine devam eden FETÖ/PDY yapılanmasının olduğunu değerlendirmiştir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 12-25).

14. Darbe girişiminin engellenmesinden sonra başta yargı mensupları ve polis görevlileri olmak üzere çok sayıda kamu görevlisiyle ilgili disiplin soruşturmaları yürütülmüş, birçok kamu görevlisi hakkında kamu görevinden çıkarma da dâhil olmak

üzere disiplin yaptırımları veya idari tedbirler uygulanmıştır. Ayrıca FETÖ/PDY ile irtibatlı olduğu değerlendirilen bazı ticari kuruluşlara, finans kuruluşlarına ve medya organlarına yönelik idari birtakım tedbirlere de başvurulmuştur (Aydın Yavuz ve diğerleri, §§ 34, 35).

B. FETÖ/PDY'nin Mali Yapılanmasına İlişkin Genel Bilgiler

15. FETÖ/PDY'nin mali yapılanması ve finans kaynakları çok sayıda yargı kararı ile idari işlem ve raporlarda ortaya konulmuştur (Aydın Yavuz ve diğerleri, § 26; Yargıtay 16. Ceza Dairesinin 10/7/2017 tarihli ve E.2017/1517, K.2017/4830 sayılı, 28/12/2017 tarihli ve E.2017/2999, K.2017/5811 sayılı kararları; Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından düzenlenen 5/8/2016 ve 5/10/2016 tarihli raporlar). Bu kararlar ile raporlara göre örgütün mali yapılanmasına ilişkin tespitler şöyle özetlenebilir:

i. FETÖ/PDY; bünyesinde bulunan ışıık (talebe) evleri, okullar, yurtlar ve dershaneler aracılığıyla ulaştığı gençleri amaçları doğrultusunda yetiştirmiş ve bu kişiler yapılanmanın insan kaynağını oluşturmuştur. Yapılanmaya mensup kişilerin gelirlerinin belli bir oranı *himmet* adı altında alınmış, yapılanmadan ayrılmak isteyen kişilere baskı ve çeşitli yaptırımlar uygulanmıştır. Çeşitli yargı kararlarında, örgüt üyelerinin gelirlerinin bir miktarını *himmet* olarak örgüte verdikleri belirtilmiştir. Bu bağlamda örgüt üyesi devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin ilk maaşlarının tamamını, sonraki maaşlarının da %10-15 gibi bir bölümünü *himmet* olarak örgüte verdikleri ifade edilmiştir. İkinci olarak örgüte bağlı şirketlerin de gelirlerinin bir bölümünü *himmet* adı altında örgüte transfer ettiği vurgulanmıştır. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 25/1/2018 tarihli iddianamesinde *himmet* uygulaması ile ilgili şu bilgilere yer verilmiştir:

"Örgütün himmet yolu ile sağladığı gelirler genel olarak mütevellî heyetleri vasıtası ile toplanmaktadır. Örgütün sohbet gruplarında yer alan kişilerden; sohbet toplantılarına düzenli olarak katılıp verilen görevleri yerine getiren, örgütün verdiği talimatları sorgulamaksızın itaat eden ve maddi gücü yerinde olan kimseler seçilerek mütevellî heyeti üyesi yapılmaktadır. Sohbet gruplarında zekât, burs, kurban ve himmet adı altında paralar toplanırken; mütevellî heyeti üyesi kişiler ayrıca bir ışıık evinin maddi ihtiyaçlarından sorumlu tutulmaktadır. Mütevellîler topladıkları parayı sohbet hocasının yanında getirdiği muhasebecilere vermektedir. Örgütün mali kayıtlarını bu muhasebeciler tutmaktadır. İl imamının da bir muhasebecisi bulunmakta ve il genelinde mali kayıt tutmaktadır. Mütevellîde yer alanlar arasından her üç mütevellî heyetinden bir mali heyet teşekkül edecek şekilde isimler seçilmektedir. Mali heyetler yurtdışında bulunan örgüte ait yurt ve okulların yapımı için ihtiyaç duyulan paranın, hangi mütevellî heyetinden ne kadar toplanacağına karar vermektedir. Mali heyet toplantıları dünyanın her yerinde Salı günleri sabah namazından sonra gerçekleştirilmekte ve bu toplantılara mütevellî heyet sohbet hocaları da katılmaktadır. İlçe imamlarının sorumluluğu altında bulunan mütevellî heyetlerinin üstünde, il imamlarının sorumluluğundaki il mütevellî heyeti yer almaktadır. İl genelinde ne kadar para toplanacağına ise ilin bağlı bulunduğu bölgenin toplantısında karar verilmektedir. Burada alınan karar

mütevelli heyet toplantısı adı altında yılda bir kez düzenlenen gizli toplantıda mensuplara aktarılmaktadır. Kişilerden alınan himmet vaadi nakit, çek, senet karşılığı olarak tahsil edilmekte; çek ve senetlerin ödenememesi halinde icra yoluna başvurulmaktadır. İl imamının koordinesinde yılda en az bir kez mütevelli heyeti üyelerinin katılımı ile kamp düzenlenmektedir. Kamplar esnasında dini duygular istismar edilerek himmet, zekat, kurban ve öğrenci bursu adı altında toplanan paraların artırılması sağlanmakta, toplanan paraların karşılığının Cennet ile mukafatlandırılmak olacağı vurgulanmaktadır. Mütevelli heyeti mensupları, iş adamlarının kurduğu sivil toplum kuruluşlarına üye yapılmakta, kimin hangi STK'ya üye olacağı sohbet abisi tarafından belirlenmektedir. Örgüt bu kuruluşların başkan ve üye seçimlerinde söz sahibi olmayı böylelikle de hükümete baskı yapabilmeyi hedeflemektedir."

ii. FETÖ/PDY, zamanla faaliyetlerini birçok alanda genişletmiş ve Türkiye'nin yanı sıra yüz elliye aşkın ülkede yaygınlaştırmıştır. Nitekim söz konusu yapılanmanın yurt içinde ve yurt dışında eğitim, sağlık, medya, finans, ticaret, sivil toplum gibi farklı alanlarda faaliyet gösteren çok sayıda kuruluşu bulunmaktadır. Özellikle ülkemizdeki bazı dersane ve okullar ile çok sayıda ülkede örgütle ilişkili eğitim kurumlarından toplanan paralarla burs adı altında toplanan paralar örgütün önemli bir gelir kaynağını oluşturmaktadır.

iii. FETÖ/PDY'nin sosyal, kültürel ve ekonomik alanda yürüttüğü yasal faaliyetleri; derhaneler, okullar, üniversiteler, dernekler, vakıflar, sendikalar, meslek odaları, iktisadi kuruluşlar, finans kuruluşları, gazeteler, dergiler, TV kanalları, radyolar, internet siteleri, hastaneler gibi sivil alanlara ilişkindir. Bunun yanında bazen bu yasal kuruluşların içinde gizlenmiş olan, bazen de yasal yapıdan tamamen farklı şekilde konumlanan ve hareket eden, özellikle de kamusal alana yönelik faaliyetlerde bulunan illegal bir yapılanma söz konusudur. Bu kapsamda kamu kaynaklarının örgüte bağlı şirket, dernek ve vakıflar yoluyla örgüt birimlerine aktarılması sağlanmıştır.

iv. Ayrıca kişilerin dinî duygularını istismar etmek suretiyle *kurban bedeli, sadaka, zekât* gibi adlar altında para veya ayni yardım toplandığı tespit edilmiştir. Kimi durumlarda tehdit ve cebir yoluna gidilerek gazete ve dergilere abonelik ücreti alınması, örgüte yakın dernek ve vakıflara bağışlar toplanması da önemli finansal kaynaklardan biri olarak gösterilmektedir.

C. Başvurucuya İlişkin Süreç

16. Başvurucu, Koza İpek Holding A.Ş.'nin (Holding) kurucu ortaklarından. Koza İpek Grubu temel olarak başvurunun da içinde olduğu İpek ailesinin fertlerinin ortak olduğu veya yönetimi kontrolü altında bulundurduğu ve 2015 yıl sonu itibarıyla yirmi sermaye şirketini, bir vakfı ve vakfa bağlı bir özel üniversiteyi ifade etmektedir. Koza İpek Grubu içinde yer alan şirketlerin ortaklık yapıları incelendiğinde Holding yapılanmasına uygun olarak hâkim şirketin bağlı şirketlere iştirak etmesi yoluyla bir yapının oluşturulduğu ve bu yapı içinde yer alan şirketlerin altın madencilik, enerji, gıda, medya, bilişim, sigorta, tedarik, turizm ve seyahat sektörüne kadar pek çok farklı alanda faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda Holding bünyesinde faaliyet gösteren şirketler şunlardır:

Koza Altın İşletmeleri A.Ş., Koza Anadolu Metal Madencilik İşletmeleri A.Ş., Özdemir Antimuan Madenleri A.Ş., İpek Doğal Enerji Kaynakları Araştırma ve Üretim A.Ş., Doğu Anadolu Maden Arama ve Sondaj A.Ş., Konaklı Metal Madencilik ve Sanayi A.Ş., Bugün Televizyonu ve Radyo Prodüksiyon A.Ş., Yaşam Televizyon ve Yayın Hizmetleri A.Ş., Koza Prodüksiyon ve Ticaret A.Ş., Rek-Tur Reklam ve Pazarlama Ticaret A.Ş., İpek Online Bilişim Hizmetleri Ltd. Şti., Koza İpek Tedarik Danışmanlık Araç Kiralama Ticaret A.Ş., AZ İpek Danışmanlık Proje Reklam ve Organizasyon İşleri Ticaret A.Ş., BB İpek Danışmanlık Reklam ve Organizasyon Hizmetleri Ticaret A.Ş., ATP İnşaat ve Ticaret A.Ş., Koza İpek Basın ve Basın Sanayi Ticaret A.Ş., ATP Koza Gıda Tarım ve Hayvancılık A.Ş., ATP Koza Turizm ve Seyahat Ticaret A.Ş., ATP Havacılık ve Ticaret A.Ş.

17. MASAK tarafından düzenlenen 4/8/2014 tarihli rapor ile Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının 3/3/2015 tarihli değerlendirme raporları üzerine başvuru ile Holdingin diğer yöneticileri hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) tarafından terör örgütü yöneticiliği, terörizmin finansmanı, zimmet ve terör örgütü propagandası yapma suçlarından ceza soruşturması başlatılmıştır. Bu raporlarda özetle Holding şirketlerinin mali tablolarında ve banka hareketlerinde şüpheli farklılıklar olduğu ve ticari hayatın gerekleriyle açıklanamayan kazançlar ile para hareketlerinin bulunduğu belirtilmiştir.

18. Başsavcılık 31/8/2015 tarihinde, Ankara 7. Sulh Ceza Hâkimliğinden başvuru üzerine, kendisine ait cep telefonlarında ve bilgisayarlarında, ayrıca ortağı olduğu vakıf ve şirket merkezlerinde arama ve el koyma işlemleri yapılması talebinde bulunmuştur. Talep yazısında; Holding şirketlerinin FETÖ/PDY'nin finanse edilmesini sağlamak, bu terör örgütünün mali kaynaklarını gizlemek ve yurt dışına aktarmak, örgüt propagandası yapmak amacıyla bir kısım paravan ve şemsiye şirket kurarak gerçeğe aykırı işlemler yaptığı hususunda kuvvetli suç şüphesine ulaşıldığı belirtilmiştir.

19. Sulh Ceza Hâkimliği, aynı tarihli kararı ile yürütülmekte olan soruşturmaya esas olmak üzere suç delillerinin elde edilebileceği yönünde somut delillere dayalı kuvvetli suç şüphesinin mevcut olduğu gerekçesiyle arama ve el koyma talebinin kabulüne karar vermiştir. Kararda, aramanın üç gün içinde, gündüz vakti bir defaya mahsus yapılması ve elde edilen suç delillerine el konulması hususları belirtilmiştir. Başvurucunun karara karşı yaptığı itiraz, Ankara 8. Sulh Ceza Hâkimliğince kesin olarak reddedilmiştir.

20. Holding bünyesindeki şirketlerde 1/9/2015 tarihinde arama ve el koyma işlemi yapılmıştır. Başsavcılık; yapılan aramada el konulan bütün faturalar, defterler, dijital kayıtlar ve deliller üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar vermiştir. Bilirkişi Kurulunca düzenlenen 16/10/2015 tarihli raporda şu tespitlere yer verilmiştir:

i. İncelenen kurumların birbirleriyle ilişkili olup kurum ortaklık yapılarında yer alan kişilerin neredeyse tüm şirketlere hâkim derecede aynı kişilerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu kurumların aynı adreste olduğu, farklı adreste olanların ise Ankara'nın Yenimahalle ilçesindeki *Smurfs Village* (Şirinler Köyü) adı verilen bir adreste toplandığı tespit edilmiştir.

ii. Yapılan incelemelere göre kanuna aykırı olarak çeşitli muhasebe sahteciliklerinin ve hilelerinin yapıldığı, ayrıca kayıt dışı parasal girdilerin mevcut olduğu belirlenmiştir.

iii. Özellikle altın üretiminde gerçekte yapılan üretim ile bildirilen üretimler arasında şüpheli farklılıkların olduğu, yurt dışından gelen finansal kaynakların içeriğinin tespit edilemediği ve mali iz takibini ortadan kaldıracak şekilde iç içe geçmiş kurumsal belge hareketliliğinin olduğu ifade edilmiştir.

iv. Ayrıca şirketlerce yapılan bağış ve yardımların toplumsal ve ticari hayatın olağan akışına, ticari teknik ve icaplara uygun olmadığı belirtilmiştir.

v. Rapora göre, alımı yapıldığı iddia edilen ancak alımına dair hiçbir somut belge bulunmayan danışmanlık hizmetleri için gider pusulası düzenlenmek suretiyle para çıkışları yapılmıştır. Bunun yanında peçeeme ve muvazaa marifetiyle birçok işlem tesis edilerek bu sayede örtülü kazanç sağlanmıştır.

vi. Son olarak inceleme yapılan şirketler ile ilgili olarak çok sayıda kara para aklama eyleminin tespit edildiği ifade edilmiştir. Örgütsel amaçlara ulaşabilmek için kurumlarına ve kendilerine muhalif kişilerle ilgili bilgi ve doküman hazırlandığı, kişilerin ayırma tabi tutularak tehdit unsuru olabilecek şahıs veya kurumların belirlendiği, önlemler alınması için yazışmalar yapıldığı da bildirilmiştir.

21. Başsavcılık 20/10/2015 tarihinde Ankara 5. Sulh Ceza Hâkimliğinden başvurunun yöneticisi ve ortağı olduğu şirketlere kayyım atanması talebinde bulunmuştur. Talep yazısında, FETÖ/PDY tarafından toplanan himmet paralarının başvurunun ortağı ve yöneticisi olduğu şirketlerin yasal faaliyetlerinden elde edilmiş paralar gibi gösterilerek aklandığı tespitine yer verilmiştir. Başsavcılık ayrıca şirketlerin kazançlarından örgüte finansal kaynak sağlandığını, bazı kişi ve kurumlara bağış yapılarak veya eğitim ve burs verilerek FETÖ/PDY'ye eleman kazandırıldığını belirtmiştir. Başsavcılık sonuç olarak şirket yönetimlerinin mevcut hâli ile devam etmesi durumunda suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama ve silahlı örgüt yöneticiliği suçlarının şirketlerin faaliyetleri çerçevesinde işlenmeye devam edeceği hususunda kuvvetli şüphenin bulunduğunu ifade etmiştir.

22. Ankara 5. Sulh Ceza Hâkimliği 26/10/2015 tarihinde Başsavcılığın talebinin kabulü ile başvurunun ortağı ve yöneticisi olduğu, kararda belirtilen şirketlere kayyım atanmasına karar vermiştir. Kararda, kayyım olarak atanan bu kişilerin yönetim organının tüm yetkilerine sahip olduğu belirtilerek bu şirketlerin yönetim organının yetkilerinin tümü ile bu kayyımlara devredildiğine ve yeni yönetim organının bu kayyımlarla oluşturulmasına karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde;

i. Anılan şirketlerin terör örgütünün faaliyetleri kapsamında ve faaliyetlerine destek olacak şekilde kullanıldığı yönünde tespitler içerdigi belirtilen MASAK raporu ile Bilirkişi Kurulu raporuna atıfta bulunulmuştur. Ayrıca şirketlerin ticari faaliyetten ziyade terör örgütüne yardım etme amacına yöneldiği ve bu faaliyetlerin suç işlendiği hususunda kuvvetli şüphe oluştuğu belirtilmiştir.

ii. Söz konusu raporlara göre şirketlerin yoğun olarak kullanıldığı belirtilen bu faaliyetlerin ise 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 133. maddesinin (4) numaralı fıkrasında belirtilen katalog suçlardan olan suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama, silahlı örgüt veya bu örgütlere silah sağlama suçları kapsamında kaldığı ifade edilmiştir.

iii. Sonuç olarak soruşturma aşamasında ilgili delillerin toplanabilmesi ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için bu şirketlere kayyım atanmasının zaruri görüldüğü belirtilmiştir.

23. Ankara 5. Sulh Ceza Hâkimliğinin 4/11/2015 ve 5/11/2015 tarihli ek kararlarıyla Doğu Anadolu Maden Arama ve Sondaj A.Ş., BB İpek Danışmanlık Proje Reklam ve Organizasyon A.Ş., AZ İpek Danışmanlık Proje Reklam ve Organizasyon Hizmetleri Tic. A.Ş. ile Atlantik Eğitim Yayın Taş. Bilgisayar Tic. A.Ş. ye atanan kayyımların görevlerinin sona erdirilmesine karar verilmiştir.

24. Başvurucunun kayyım atanması kararına karşı yaptığı itiraz üzerine Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimliği 12/11/2015 tarihinde; daha önce kayyım atanması kararı kaldırılan şirketler yönünden bir karar verilmesine yer olmadığına, diğer şirketler yönünden ise itirazın reddine karar vermiştir.

25. Kararın gerekçesinde, bilirkişi raporu ile MASAK raporuna atıfla başvuru ve arkadaşları hakkında yürütülen soruşturma kapsamında isnat edilen suçların şirketin faaliyetleri çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphenin bulunduğu belirtilmiştir. Bunun yanında somut olayda medya organlarını da içinde barındıran şirketler ile ilgili olarak verilen kararın Anayasa'nın 30. maddesinde tarif edildiği şekilde zapt ya da müsadere kararı olmayıp tedbir nitelikli bir karar olduğu belirtilmiştir. Kararda, ticaret şirketleri ile ilgili mali ve sair işlemler yönünden ilgili kuruluşların denetim yetkisinin bulunduğu ancak suç olarak nitelendirilen eylemlerden ötürü soruşturma ve kovuşturma aşamasında bilirkişi görüşüne başvurulabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca atanan kayyımların gerek hukuki gerekse de cezai sorumluluklarının bulunduğuna dikkat çekilmiştir.

26. Son olarak itiraza ilişkin kararda mülkiyet hakkı yönünden de bir değerlendirme yapılmıştır. Buna göre kayyım atanmasına ilişkin koruma tedbiri uygulamasının kanunda sıkı koşullara bağlandığı ve itiraza konu kararda yapılan kayyım atanmasının Anayasa ile getirilen sınırlamaya uygun nitelikte olduğu kabul edilmiştir. Bu bağlamda yapılan kayyım atanmasının maddi bir gerçeğin ortaya çıkarılmasını sağlamaya yönelik bir araç olarak uygulandığı ve kovuşturma yapılmasına yer olmadığı ya da beraat kararı verilmesi durumunda uğranılan zarar ile kayyımlara ödenen ücretin tazmin edilebileceği vurgulanmıştır.

27. Bu karar, başvuru vekiline 12/11/2015 tarihinde tebliğ edilmiştir.

28. Başvuru 19/11/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

D. Başvuru Tarihinden Sonra Yaşanan Gelişmeler

29. Olağanüstü hâl ilan edildikten sonra 27/7/2016 tarihli ve 29783 sayılı 2. Mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 668 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Bugün TV kapatılmıştır.

30. 1/9/2016 tarihli ve 29818 sayılı 2. Mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan 674 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında KHK'nın 19. maddesi ile kayyumluk yetkisinin devri ve tasfiyesi düzenlenmiştir. Bu maddede daha önce kayyum atanmasına karar verilen şirketlerde görev yapan kayyumların yetkilerinin hâkim veya mahkeme tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna (TMSF) devredileceği ve devir ile birlikte kayyumların görevlerinin sona ereceği hükme bağlanmıştır.

31. Anılan hüküm gereğince Holding bünyesinde yer alan ve kayyum idaresinde bulunan şirketler Ankara 4. Sulh Ceza Hâkimliğinin 6/9/2016 tarihli kararı ile TMSF'ye devredilmiştir. Bu şirketler hâlen TMSF tarafından görevlendirilen Yönetim Kurulunca idare edilmektedir. TMSF; devredilen şirketlerin büyük çoğunluğunun mali açıdan kârda olduğunu, daha önce zarar edenlerin ise bu durumlarının devam ettiğini bildirmiştir.

32. Terör örgütü yöneticiliği suçundan cezalandırılması istemiyle başvuru hakkında açılan kamu davası Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesinde devam etmektedir. Bunun yanında Başsavcılık tarafından düzenlenen 13/6/2017 tarihli iddianame ile başvuru terörizmin finansmanı, güveni kötüye kullanma, Vergi Usul Kanunu'na muhalefet, Sermaye Piyasası Kanunu'na muhalefet suçlarından cezalandırılması talep edilmiştir. İddianamede ayrıca başvuru ile diğer şüphelilerin terörizmin finansmanı ve güveni kötüye kullanma suçları yönünden mal varlıklarının suçtan elde edildiği gerekçesiyle müsadere edilmesi talep edilmiştir. İddianamede, başvuru da aralarında bulunduğu şüphelilerin para transferlerini örgüt üyeliğinin bir gereği olarak yapmış olmaları nedeniyle eylemlerinin silahlı terör örgütü üyeliği suçu kapsamında kaldığı belirtilmiştir.

33. İddianamede; Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Vergi Denetleme Kurulu (VDK) ve MASAK raporlarına dayalı olarak müsadere talebi yönünden şu tespitlere yer verilmiştir:

i. Koza İpek Grubu şirketleri tarafından FETÖ/PDY'ye aidiyeti, iltisakı veya bu örgütle irtibatı olan medya kuruluşlarına yaklaşık 850 milyon TL'lik bir fon aktarımı yapılmıştır. Buna göre Holding tarafından 2013 yılında yaklaşık 4,4 milyon adet, 2014 yılında ise 5,6 milyon adet Bugün Gazetesi sahte belge düzenlenmek suretiyle satın alınmıştır. Bunun için iki yılda yaklaşık 10 milyon TL bedel ödendiği tespit edilmiştir.

ii. Koza İpek Grubu şirketlerinin gerek yasal görünümlü bağış ve yardımlar yoluyla gerekse de yasal olmayan kâr aktarım mekanizmaları kurarak muvazaalı yollarla FETÖ/PDY'ye aidiyeti, iltisakı veya bu örgütle irtibatı olan eğitim kurumlarına yaklaşık 688 milyon TL'lik fon aktardığı belirtilmiştir.

iii. Holding bünyesindeki şirketlerin 2010-2015 yılları arasındaki bağış ve yardımlarının toplam tutarının %93,25'lik kısmı, 23/7/2016 tarihli ve 29779 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin KHK ve 668 sayılı KHK'yla kapatılmasına karar verilen kurum ve kuruluşlara yapılmıştır.

iv. Koza İpek Grubu şirketlerinin FETÖ/PDY'ye aidiyeti, iltisakı veya bu örgütle irtibatı olduğu değerlendirilen eğitim ve medya kurumlarına

aktardığı fonların toplam değerinin 1,5 milyar TL'yi aştığı vurgulanmıştır. Grubun yegâne kârlı şirketi olan ve grubun tek nakit üreten birimi konumundaki Koza Altın İşletmeleri A.Ş.'nin ise 2015 yıl sonu itibarıyla aktif toplamının 2,1 milyar TL, öz kaynak toplamının ise 1,9 milyar TL olduğu açıklanmıştır. Buna göre grup şirketlerinin mali ve hukuki organizasyonlarını FETÖ/PDY'nin medya ve eğitim unsurlarını finanse etmek üzere oluşturduğu belirtilmiştir.

v. Ayrıca başvuru ve diğer şüphelilerin SPK raporlarında detayları açıklandığı üzere sermayesinin bir bölümü halka açık olan şirketlerdeki yönetim yetkilerini kötüye kullanarak güveni kötüye kullanma suçunu işledikleri ifade edilmiştir. Şüphelilerin bu suçun işlenmesi suretiyle şirketlerdeki pay sahiplerinin zararına ve kendi yararlarına olmak üzere aşağıda belirtilen miktarlarda haksız kazanç elde ettikleri belirtilmiştir:

- Şüpheli başvuru yönünden toplam 1.647.690.856,13 TL
- Şüpheli [C.T.İ.] yönünden toplam 1.647.641.112,07 TL
- Şüpheli [M.İ.] yönünden toplam 1.119.014.045,85 TL
- [P.Z.] yönünden toplam 344.486.087,70 TL
- Şüpheli [A.S.H.] yönünden toplam 269.048.898,17 TL
- Şüpheli [Ş.A.] yönünden toplam 269.048.898,17 TL

34. İddianamenin 6/7/2017 tarihinde kabul edilmesiyle Ankara 24. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmeye başlanan dava devam etmektedir. Yargılamanın 19/2/2018 tarihinde yapılan üçüncü oturumunda Mahkeme, bilirkişi raporu aldırılmasına karar vermiş olup duruşma 28/5/2018 tarihine talik edilmiştir. Söz konusu ara kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyanın SPK, Vergi Usul ve Ticaret Hukuku alanında uzman mahkememizce re'sen seçilecek üç kişilik bilirkişi heyetine tevdi ile ;

-Dosya kapsamındaki raporlar, belgeler incelenmek suretiyle ayrıca sanık müdafilerinin yazılı ve sözlü beyanları da incelenerek Sermaye Piyasası Kanunu'na muhalefet suçları yönünden her bir sanığın eyleminin ve sorumluluğunun ayrı ayrı tespiti,

-İddianame kapsamında terörizmin finansmanı suçu ile sermaye piyasası kamuna muhalefet eylemleri yönünden ismi geçen 6 sanık tarafından haksız kazanç olarak elde edildiği bildirilen miktarın dayanak ve kaynakları ile birlikte tespiti ile bu miktarın yerinde olup olmadığının, var ise bu miktarı aşan bir bedel bulunup bulunmadığının tespiti,

-Vergi Usul Kanunu'na muhalefet suçları yönünden her bir sanığın eyleminin ve sorumluluklarının ayrı ayrı tespiti,

-Koza Holding bünyesinde bulunan şirketlere ortaklığı bulunan sanıklar yönünden, bu şirketlerin ve holdingin mal varlığı değerlerini fetö pdy silahlı terör örgütünün faaliyetleri kapsamında kazandıklarına ilişkin veya bu örgütün faaliyetlerine özgülemiş olduklarına ilişkin delil ve tespitlerin ayrı ayrı belirlenmesi, eğer bu yönde bir tespit bulunması halinde ne kadarlık miktarının bu kapsamda bulunduğu belirlenmesi,

-Adı geçen holding ve bağlı şirketler tarafından terörizmin finansmanı kapsamında yapılan bir harcama bulunup bulunmadığının, var ise ne kadar olduğunun tespiti istenmesine... [karar verildi.]”

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. Ceza Muhakemesi Kanunu Hükümleri

35. 5271 sayılı Kanun’un 116. maddesi şöyledir:

“Yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe varsa; şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir.”

36. 5271 sayılı Kanun’un 119. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri arama yapabilirler. Ancak, konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile yapılabilir. Kolluk amirinin yazılı emri ile yapılan arama sonuçları Cumhuriyet Başsavcılığına derhal bildirilir.”

37. 5271 sayılı Kanun’un 127. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri, elkoyma işlemini gerçekleştirebilir.”

38. 5271 sayılı Kanun’un 128. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Soruşturma veya kovuşturma konusu suçun işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde, şüpheli veya sanığa ait;

- a) Taşınmazlara,
- b) Kara, deniz veya hava ulaşım araçlarına,
- c) Banka veya diğer mali kurumlardaki her türlü hesaba,
- d) Gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklara,
- e) Kıymetli evraka,
- f) Ortağı bulunduğu şirketteki ortaklık paylarına,
- g) Kiralık kasa mevcutlarına,
- h) Diğer malvarlığı değerlerine,

Elkonulabilir. Somut olarak belirlenen Bu taşınmaz, hak, alacak ve diğer malvarlığı değerlerinin şüpheli veya sanıktan başka bir kişinin zilyetliğinde bulunması halinde dahi, elkoyma işlemi yapılabilir. (Ek cümle:

21/2/2014 – 6526/10 md.) Bu madde kapsamında elkoyma kararı alınabilmesi için ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan, suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınır. Bu rapor en geç üç ay içinde hazırlanır. Özel sebepler zorunlu kıldığında bu süre talep üzerine iki ay daha uzatılabilir.

(2) Birinci fıkra hükmü;

a) Türk Ceza Kanununda tanımlanan;

...

5. Güveni kötüye kullanma (madde 155),

...

10. (Mülga: 21/2/2014 – 6526/10 md.; Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/25 md.) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220, fıkra üç),

...

17. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308),

18. (Değişik: 2/12/2014-6572/41 md.) Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),

...

Hakkında uygulanır.

...

(6) Şirketteki ortaklık paylarına elkoyma kararı, ilgili şirket yönetimine ve şirketin kayıtlı bulunduğu ticaret sicili müdürlüğüne teknik iletişim araçlarıyla derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili şirkete ve ticaret sicili müdürlüğüne ayrıca tebliğ edilir.

...

(9) (Değişik: 24/11/2016-6763/25 md.) Bu madde hükümlerine göre elkoymaya ve onuncu fıkra uyarınca kayyım atanmasına ancak hâkim karar verebilir.

(10) (Ek: 15/8/2016-KHK-674/13 md.; Aynen kabul: 10/11/2016-6758/13 md.) Bu madde uyarınca elkonulan taşınmaz, hak ve alacakların idaresi gerektiğinde bu malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla kayyım atanabilir. Bu durumda 133 üncü madde hükümleri kıyasen uygulanır.”

39. 5271 sayılı Kanun’un 133. maddesi şöyledir:

“(1) Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma

sürecinde, hâkim veya mahkeme, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilir. Atama kararında, yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğinin kayyımın onayına bağlı kılındığı veya yönetim organının yetkilerinin ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin tümüyle kayyıma verildiği açıkça belirtilir.

Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan olunur.

(2) Hâkim veya mahkemenin kayyım hakkında takdir etmiş bulunduğu ücret, şirket bütçesinden karşılanır. Ancak, soruşturma veya kovuşturma konusu suçtan dolayı kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat kararının verilmesi halinde; ücret olarak şirket bütçesinden ödenen paranın tamamı, kanunî faiziyle birlikte Devlet Hazinesinden karşılanır.

(3) İlgililer, atanan kayyımın işlemlerine karşı, görevli mahkemeye 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilirler.

40. 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

...

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

...

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder.”

41. 5271 sayılı Kanun'un 142. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

“(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır."

2. Türk Ceza Kanunu Hükümleri

42. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 55. maddesi şöyledir:

"(1) Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsadereesine karar verilir. Bu fıkra hükmüne göre müsadere kararı verilebilmesi için maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir.

(2) Müsadere konusu eşya veya maddi menfaatlere elkonulmadığı veya bunların mercine teslim edilmediği hallerde, bunların karşılığını oluşturan değerlerin müsadereesine hükmedilir.

(3) (Ek: 26/6/2009 – 5918/2 md.) Bu madde kapsamına giren eşyanın müsadere edilebilmesi için, eşyayı sonradan iktisap eden kişinin 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun iyiniyetin korunmasına ilişkin hükümlerinden yararlanamıyor olması gerekir."

43. 5237 sayılı Kanun'un 155. maddesi şöyledir:

"(1) Başkasına ait olup da, muhafaza etmek veya belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyedliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyedliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunan veya bu devir olgusunu inkar eden kişi, şikayet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun, meslek ve sanat, ticaret veya hizmet ilişkisinin ya da hangi nedenden doğmuş olursa olsun, başkasının mallarını idare etmek yetkisinin gereği olarak tevdi ve teslim edilmiş eşya hakkında işlenmesi halinde, bir yıldan yedi yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur."

44. 5237 sayılı Kanun'un 314. maddesi şöyledir:

"(1) Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkrada tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır."

3. Diğer Kanun Hükümleri

45. 7/2/2014 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) 3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

...

(7) (Ek: 14/4/2016 - 6704/29 md.) Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

a) 133 üncü maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyum tayini,

b) 135 inci maddesinde yer alan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması,

c) 139 uncu maddesinde yer alan gizli soruşturmacı görevlendirilmesi,

ç) 140 ıncı maddesinde yer alan teknik araçlarla izleme,

tedbirlerine ilişkin hükümler uygulanabilir."

4. Kanun Hükmünde Kararname Hükümleri

46. 674 sayılı KHK'nın 19. maddesi şöyledir:

"(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca kayyum atanmasına karar verilen şirketlerde görev yapan kayyumların yetkileri, hakim veya mahkeme tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilir ve devirle birlikte kayyumların görevleri sona erer.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra ve olağanüstü halin devamı süresince terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca şirketlere ve bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesi uyarınca varlıklara kayyum atanmasına karar verildiği takdirde, kayyum olarak Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu atanır.

(3) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya Hazineye devredilen şirketler hariç olmak üzere; birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki şirketlerin mali durumu, ortaklık yapısı, diğer sorunları veya piyasa koşulları nedeniyle mevcut halin sürdürülebilir olmadığını Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından tespit edilmesi durumunda, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu şirketin yahut varlıklarının veya bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinde belirtilen varlıkların satılmasına veya feshi ile tasfiyesine karar verebilir. Satış ve tasfiye işlemleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yerine getirilir."

47. 22/11/2016 tarihli ve 29896 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 677 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında KHK'nın 7. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca kayyum atanmasına karar verilen şirketlerde görev yapan kayyımların yetkileri, hâkim veya mahkeme kararı ya da talep olmaksızın bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona erer ve şirketlerin yönetimi kayyımlar tarafından derhal Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilir."

B. Uluslararası Hukuk

1. Uluslararası Sözleşmeler

48. Suçtan gelir elde edilmesinin önlenmesi amacıyla suç gelirlerinin müsadere edilerek aklanmasının önlenmesine ve bu amaçla uluslararası iş birliğinin sağlanmasına yönelik olarak Avrupa Konseyi tarafından 8/11/1990 tarihinde Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve El Konulmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi kabul edilmiştir. Strazburg Konvansiyonu olarak bilinen bu sözleşme, Türkiye tarafından 27/9/2001 tarihinde imzalanmış ve sözleşmenin onaylanması 16/6/2004 tarihli ve 5191 sayılı Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve El Konulmasına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun ile uygun bulunmuştur. Strazburg Konvansiyonu'nun 2. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Taraflar her devlet, suç vasıtaları ile gelirlerini veya bu gelirlerle eşdeğer malların zoraltımını gerçekleştirmek için gerekli olan yasal ve diğer tedbirleri alacaktır."

49. Strazburg Konvansiyonu'nun 11. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Bir cezaî kovuşturma veya bir zoraltım işlemi başlatan diğer bir Tarafın talebi ile bir Taraf Devlet, daha sonra bir zoraltım talebine konu oluşturabilecek veya böyle bir talebi karşılayabilecek herhangi bir malla ilgili olarak, bu mal üzerinde herhangi bir işlemi, devir veya elden çıkarılmasını engellemek amacıyla bloke etmek ve el koymak gibi gerekli geçici önlemleri alacaktır."

50. Strazburg Konvansiyonu, uluslararası gelişmeler doğrultusunda yeniden gözden geçirilerek güncellenmiş ve bu kapsamda hazırlanan Terörizmin Finansmanı ve Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması, Aranması, Elkonması ve Müsaderesi Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi 16/5/2005 tarihinde imzaya açılmıştır.

51. Ayrıca Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme, 9/12/1999'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilmiş ve 10/1/2000 tarihinde imzaya açılmıştır. Anılan sözleşme 17/1/2002 tarihli ve 24643 sayılı Resmî Gazete'de 10/1/2002 tarihli ve 4738 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun ile onaylanmıştır. Bu sözleşme; taraf devletlerde terörizmin finansmanının engellenmesini, terörizme mali destek sağlanmasının suç hâline getirilmesini, bu suçun ağır cezalara tabi tutulması için gerekli önlemlerin alınmasını ve taraf devletler arasında iş birliğinin sağlanmasını amaçlamaktadır. Sözleşmenin 8. maddesi şöyledir:

"1. Her Taraf Devlet, gerektiğinde müsadere edilebilmeleri amacıyla, 2. maddede belirtilen suçların işlenmesi için kullanılan veya kullanılması için oluşturulan fonların veya bu suçlardan temin edilen kazançların tespiti, bulunması, dondurulması, el konulması için iç hukuku uyarınca gerekli tedbirleri alır,

2. Her Taraf Devlet, 2. maddede belirtilen suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılması için oluşturulan fonların veya bu suçlardan elde edilen kazançların müsadere edilebilmesi için iç hukuku uyarınca gerekli tedbirleri alır,

3. İlgili her Taraf Devlet, işbu maddede öngörülen müsadere sonucunda elde edilen fonların düzenli ya da duruma göre başka Taraf Devletlerle paylaşımını düzenleyen anlaşmalar akdetme yoluna gidebilir,

4. Her Taraf Devlet, işbu maddede öngörülen müsadere sonucunda elde edilen fonların, 2. madde 1. Paragraf (a) ve (b) bentlerinde zikredilen suçların mağdurları veya ailelerinin tazmini için kullanılması amacıyla düzenlemeler oluşturur,

5. Bu maddenin hükümleri, iyi niyetli üçüncü tarafların haklarına halel getirmeksizin uygulanır"

52. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (Sözleşme) ek 1 No.lu Protokol'ün "Mülkiyetin korunması" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez."

2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

53. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), suç isnadına bağlı olarak yapılan el koyma işlemlerini Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında değerlendirmektedir. AİHM'e göre kamu makamlarınca kişilerin mülküne el konulması mülkiyet hakkına müdahale teşkil etmektedir. AİHM, bu suretle yapılan müdahalenin mülkiyetin kullanılmasının kontrolüne ilişkin üçüncü kural çerçevesinde incelenmesi gerektiği görüşündedir (*Raimondo/İtalya*, B. No: 12954/87, 22/2/1994, § 27; *Andrews/Birleşik Krallık* (k.k.), B. No: 49584/99, 26/9/2002; *Adamczyk/Polonya* (k.k.), B. No: 28551/04, 7/11/2006; *JGK Statyba Ltd ve Guselnikovas/Litvanya*, B. No: 3330/12, 5/11/2013, § 117). Buna göre el koyma işlemiyle başvuru, mülkünden tamamiyle yoksun bırakılmamakta; başvurunun mülkünden yararlanması veya tasarrufta bulunması geçici olarak sınırlandırılmaktadır. AİHM ayrıca el koyma işleminin -kimi durumlarda- muhtemel bir müsadere kararının uygulanmasını güvence altına almaya yönelik olarak geçici bir tedbir şeklinde uygulandığına da dikkat çekmektedir (*Rafif Aliyev/Azerbaycan*, B. No: 45875/06, 6/12/2011, § 118).

54. AİHM, el koyma yoluyla yapılan müdahalenin öncelikle iç hukukta yeterli bir temelini olması ve kamu yararına dayalı meşru bir amacı içermesi gerektiğini kabul etmektedir (*Ali Esen/Türkiye*, B. No: 74522/01, 24/7/2007, § 32). Nitekim *Viktor Kononov/Rusya* (B. No: 43626/02, 24/5/2007) kararında, iç hukukta bu konuda bir düzenleme bulunmadığı hâlde el konulan aracın nihai karar beklenmeden satılması suretiyle mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında hukuka dayalı olma gerekliliğini karşılamadığı sonucuna varılmıştır (*Viktor Kononov/Rusya*, §§ 38-47). Bununla birlikte AİHM, el koyma yönünden kamu makamlarının geniş bir takdir yetkisi olduğunu kabul etmektedir (*Dzinic/Hrvatistan*, B. No: 38359/13, 17/5/2016, § 68). AİHM ayrıca, muhtemel bir müsadere için el koyma tedbirinin uygulanmasının kamu yararına dayalı olup meşru bir amacı da içerdiğini sıklıkla içtihatlarında belirtmektedir (*Borzhonov/Rusya*, B. No: 18274/04, 22/1/2009, § 58; *East West Alliance Limited/Ukrayna*, B. No: 19336/04, 23/1/2014, § 187).

55. AİHM'e göre mülkün kamu yararına kullanılmasının kontrolü kapsamında mülke el konulması hususunda devletlerin geniş bir takdir yetkisi bulunmakla birlikte bu yetkinin tanınması, kişilerin mülkünden geçici süreyle de olsa yoksun bırakılması gibi ağır bir sonuca da yol açmaktadır. Bu nedenle başvurunun mülkiyet hakkına el koyma suretiyle yapılan müdahalenin keyfi veya öngörülemez olmaması için usule ilişkin bazı güvenceler öngörülmelidir. AİHM, özellikle el koyma ve müsadere yoluyla yapılan müdahaleler yönünden verdiği kararlarında keyfi müdahalelerden korunmak amacıyla mülkiyet hakkına müdahale teşkil eden bu önlemlerin kanun dışı veya keyfi ya da makul olmayan şekilde uygulandığına ilişkin savunma ve itirazlarını sorumlu makamlar önünde etkin bir biçimde ortaya koyabilme olanağının kişilere tanınması güvencesinin sağlanması gerektiğini belirtmektedir. Bu değerlendirme ise uygulanan sürecin bütününe bakılarak yapılmalıdır (*AGOSI/Birleşik Krallık*, B. No: 9118/80, 24/10/1986, § 60; *Saccoccia/Avusturya*, B. No: 69917/01, 18/12/2008, § 89; el koyma ile ilgili kararlar için bkz. *Dzinic/Hrvatistan*, § 68; *Borzhonov/Rusya*, §§ 60, 61).

56. Bunun yanında AİHM, müsadere gibi el koymanın da orantılı olması gerektiğini belirtmektedir. Nitekim *Dzinic/Hrvatistan* kararında, el koyma tedbirinin muhtemel bir müsadereyi güvence altına almak için uygulandığını gözetken AİHM, başvurunun mülküne el konulması tedbirinin meşru olsa da el konulan mülkün değeri ile karşılaştırılmaksızın uygulanmasının adil dengenin gerekliliklerine uygun olmadığını kabul ederek sonuca varmıştır (*Dzinic/Hrvatistan*, §§ 67-82).

57. AİHM, bu kapsamda başvurunun davranışları ile kanuna aykırı eylem arasındaki illiyet bağının kamu makamlarınca makul bir şekilde değerlendirilmesini de başka bir güvence ölçütü olarak değerlendirmektedir. Bununla birlikte AİHM, kamu yararının gerektirdiği bazı durumlarda böyle bir ilişkinin mevcut olmasa dahi el koyma ve müsadereyi uygulanabileceği gerçeğini yadsımamaktadır. Ancak böyle bir durumda yani el koyma ve müsadereyi muhakkak uygulanması gerektiği kabul edildiği takdirde özellikle iyi niyetli üçüncü kişiler yönünden eşyanın belirli koşullar dâhilinde iadesi veya bu mümkün olamıyorsa eşya sahibinin zararının tazminine yönelik bir iç hukuk yolunun mevcut olması ölçülülüğün unsurlarından biri olarak değerlendirilmektedir (*AGOSI/Birleşik Krallık*, §§ 57-61; *Vasilevski/Makedonya*, B. No: 22653/08, 28/4/2016, §§ 56-60; *Sulejmani/Makedonya*, B. No: 74681/11, 28/4/2016, §§ 40-44). AİHM, bu ilkenin beraat eden mülk sahipleri yönünden de uygulanacağını belirtmektedir (*Jucys/Litvanya*, B. No: 5457/03, 8/1/2008, § 36).

58. AİHM, el koyma ve müsadere yoluyla yapılan müdahalelerin sonuçlarını da kararlarında tartışmaktadır. Buna göre AİHM, her el koyma ve müsaderenin muhakkak bir zarara yol açtığını kabul etmektedir. Ancak AİHM, el koyma ve müsaderenin Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine göre adil olabilmesi için mülkün sahibinin güncel zararının kaçınılmaz olandan daha fazla olmaması gerektiğini sıklıkla vurgulamaktadır (*Raimondo/İtalya*, § 33; *Borzhonov/Rusya*, § 61; *Jucys/Litvanya*, § 36). Bu bağlamda *Borzhonov/Rusya* kararında, el konulan otobüsün yapılan kanun değişikliğiyle sahibine iadesi gerektiği hâlde kamu makamlarının altı yıl boyunca hareketsiz kalması kaçınılmaz olandan daha ağır bir zarar olarak görülmüştür (*Borzhonov/Rusya*, §§ 61-63). *East/West Alliance Limited/Ukraine* kararında, başvurunun mülkünden on yıl boyunca yoksun kalmasına yol açan el atma tedbirinin mülkiyet hakkına ölçsüz bir müdahale olduğu sonucuna varılmıştır (*East/West Alliance Limited/Ukraine*, §§ 166-218). *Jucys/Litvanya* kararında ise el koyma tedbirinin yaklaşık sekiz buçuk yıl sürdüğüne vurgu yapılarak mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin başvurucuya aşırı ve orantısız bir külfet yüklediği belirtilmiştir (*Jucys/Litvanya*, §§ 34-39).

59. *Ali Esen/Türkiye* kararı ceza soruşturmasında el koyma tedbirinin uygulanması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Bu başvuruya konu olayda başvuru, daha önce sahte kimlik bilgileri kullanılarak ve sahte bir senetle satıldığı iddia edilen bir aracı satın almıştır. Ceza soruşturması sırasında 20/9/1999 tarihinde araca el konulmuş, aracı daha önce sahtecilik yoluyla satan bir kişi hakkında resmî evrakta sahtecilik suçundan iddianame düzenlenerek ceza davası açılmıştır. Yargılama devam ederken 19/9/2002 tarihinde aracın teminatsız olarak başvuru iadesine karar verilmiştir. AİHM, kovuşturma sürecinin tamamlanması beklenmeden aracın teminatsız olarak iade edildiğine vurgu yapmıştır. AİHM'e göre kanuna aykırı olarak kullanılmasını önlemeye yönelik olarak araca el konulmasında meşru amaç bulunmaktadır. AİHM, devletlerin bu alanda geniş takdir yetkilerinin bulunduğu ve somut olay bağlamında ayrıca aracın mülkiyeti konusunda mevcut bir ihtilafın olduğu dikkate alındığında başvurunun mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin ölçülü olduğu sonucuna varmış; başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (*Ali Esen/Türkiye*, §§ 27-36).

60. Ayrıca *Islamic Republic of Iran Shipping Lines/Türkiye* (B. No: 40998/98, 13/12/2007) kararında ise el konulan gemi ve bu gemideki yüklere, iade edildikleri tarihe kadar yaklaşık bir yıl boyunca keyfi olarak el konulduğunun ceza yargılamasında tespit edildiği gerekçesine dayalı olarak el koyma ile başvurunun mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin ölçsüz ve adil dengeyi bozucu nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır (*Islamic Republic of Iran Shipping Lines/Türkiye*, §§ 97-103). *Vendittelli/İtalya* (B. No: 14804/89, 18/7/1994) kararında da bir suç isnadı kapsamında başvurunun taşınmazına konulan tedbirin hükümden sonra gerek de kalmadığı hâlde on bir ay daha uygulanmaya devam edilmesi ölçsüz bir müdahale olarak görülmüştür (*Vendittelli/İtalya*, §§ 31-40).

61. Diğer taraftan AİHM kural olarak bir kimsenin kendisi taraf sıfatını haiz olmadığı müddetçe ortağı olduğu tüzel kişiliğin taraf olduğu yargılamalar nedeniyle temel hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiği iddiasında bulunamayacağını vurgulamıştır (*F. Santos Lda. ve Fachadas/Portekiz* (k.k.), B. No: 49020/99, 19/9/2000, § 1; *Nosov/Rusya* (k.k.), B. No: 30877/02, 20/10/2005). Bununla birlikte belirli durumlarda şirketin sahibi veya şirketi kontrol edebilecek hisseye sahip olan kimse de şirket

aleyhine alınan tedbirler nedeniyle mağduriyetini ileri sürebilir (*Ankarcrona/İsveç*, B. No: 35178/97, 27/6/2000; *G.J./Lüksemburg*, B. No: 21156/93, 26/10/2000, § 24). Ayrıca AİHM içtihatlarında, şirket tüzel kişiliğinin başvurusunu imkânsız kılan hukuki sınırlamalar olduğunda da şirket ortaklarının bireysel başvuruda bulunabilecekleri kabul edilmiştir (*Agrotexim ve diğerleri/Yunanistan*, B. No: 14807/89, 24/10/1995, § 66; *CDI Holding Aktiengesellschaft ve diğerleri/Slovakya* (k.k.), B. No: 37398/97, 18/10/2001; *Amat-G Ltd. ve Mebaghishvili/Gürcistan*, B. No: 2507/03, 27/9/2005, § 33; *Meltex Ltd. ve Mesrop Movsesyan/Ermenistan*, B. No: 32283/04, 17/6/2008, § 66). Kendisini doğrudan etkileyen tasarruflar bakımından şirket ortağının mağdur sıfatının bulunduğu ise tartışmasızdır (*Olczak/Polonya* (k.k.), B. No: 30417/96, 7/11/2002).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

62. Mahkemenin 24/5/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

63. Başvurucu, öncelikle kayyım atanmasına ilişkin olarak 5271 sayılı Kanun'da öngörülen koşulların somut olayda gerçekleşmediğini ifade etmiştir. Başvurucuya göre şirkete kayyım atanabilmesi için işlenmiş bir suçun değil işlenmekte olan bir suçun bulunması gerekmektedir. Başvurucu ayrıca, olayda kanun gereği olması gereken kuvvetli bir suç şüphesinin de bulunmadığını öne sürmüştür. Bunun yanında kayyım atama kararının tescil ve ilanının da yapılmadığı belirtilmiştir. Başvurucu, bu gerekçelerle tedbir kararının öngörülemez ve hukuki belirlilik ilkesine aykırı biçimde uygulandığından yakınmıştır.

64. Başvurucu; derece mahkemelerinin kararlarının yeterli bir gerekçe içermediğini, tedbirin uygulanmasına esas alınan bilirkişi raporunun tebliğ edilmemesinin ve kayyım atama usulüne dâhil edilmemesinin de silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesinin ihlali anlamına geldiğini ifade etmiştir. Başvurucu ayrıca kendisine atfedilen fiillerin suç teşkil etmediğini, bu nedenle suç ve cezalarda kanunilik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

65. Başvurucu; kayyım atanmak suretiyle bütün mal varlığının yönetiminin kayyımların iradesine geçtiğini, bunun ise mülkiyet hakkına müdahale teşkil ettiğini iddia ederek uygulanan tedbir sebebiyle şirketlerinin önemli ölçüde değer kaybettiğinden yakınmıştır. Başvurucu, müdahalenin kanuni bir dayanağının bulunmadığını, kayyım atama kararlarının gerekçesi olmadığından dolayı meşru bir amacının da olmadığını belirtmiş; aslında hiç kayyım atanmaması gerektiğini, buna karşın denetim kayyımı atamak yerine yönetim kayyımı atandığını, uluslararası niteliği bulunan şirketlere bu şekilde el konulmasının ölçsüz bir zarara yol açtığını, bu yüzden yapılan müdahalenin kamunun yararı ile kendisinin mülkiyet hakkı arasında olması gereken adil dengiyi bozduğunu belirterek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu, bu gerekçelerle ayrıca özel hayata saygı hakkının da ihlal edildiğini iddia etmiştir.

66. Başvurucu 31/1/2018 tarihli dilekçesinde bireysel başvuru tarihinden sonra ilan edilen olağanüstü hâl çerçevesinde yayımlanarak yürürlüğe giren 677 sayılı KHK'nın 7. maddesine göre başvuruya konu şirketlerin TMSF'ye devredildiğini

belirtmiştir. Başvurucu, olağanüstü hâl döneminde dahi temel hak ve hürriyetlerin askıya alınamayacağını ileri sürerek geçici nitelikte olması gereken olağanüstü hâl döneminde söz konusu şirketlerin yönetiminin bu şekilde devredilmiş olmasının kanuni dayanaktan yoksun olduğunu ifade etmiştir.

67. Bakanlık görüşünde, 1/7/2016 tarihinde yapılan değişiklikle 5271 sayılı Kanun'un 133. maddesi uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerden dolayı aynı Kanun'un 141. devamı maddeleri uyarınca devlet aleyhine tazminat davası açılabilceğı belirtilmiştir. Bakanlık, bu sebeple başvuru yollarının usulünce tüketilmediğinin düşünüldüğünü bildirmiştir. Bakanlık, mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddia çerçevesinde başvurunun şirketlerinin faaliyetleri çerçevesinde işlenmekte olan bir suçun ve kuvvetli suç şüphesinin bulunmadığı yönündeki şikâyetlerinin ise özü itibarıyla kanun yolu şikâyetine ilişkin olduğunu belirtmiştir.

68. Bakanlık, el koyma tedbirinin geçici olarak uygulandığına dikkat çekerek Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında müdahalenin mülkiyetin kamu yararına kullanımının kontrolüne ilişkin üçüncü kural çerçevesinde incelendiğini bildirmiştir. Bakanlık bu bağlamda ilk olarak müdahalenin kanuni bir dayanağının olduğunu belirtmiştir. Bakanlık, bunun yanında suçla mücadele ve suç işlenmesinin önlenmesi amacı dikkate alındığında müdahalenin kamu yararına dayalı meşru bir amacının da olduğunu vurgulamıştır. Bakanlık, ceza soruşturması kapsamında başvuruca uygulanan tedbire karşı yetkili makamlar önünde etkin bir itiraz imkânının tanındığını, söz konusu tedbir gereğı atanan kayyımın yetkisinin özenle ve şirket menfaatleri gözetilerek yerine getirildiğini bildirmiştir. Bakanlık, bu çerçevede hâlen TMSF tarafından idare edilen şirketlerin kârlılık durumlarının devam etmekte olduğunu bildirildiğine işaret etmiştir. Bakanlık ayrıca, kayyımların işlemleri nedeniyle bir zarara uğranılması hâlinde tazminat davası açılabilceğini de vurgulamıştır. Bakanlık son olarak olağanüstü hâl ilanı ile birlikte derogasyon bildirimi yapıldığını da belirterek mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetlerin açıkça dayanaktan yoksun olduğunu bildirmiştir.

69. Başvurucu, cevap dilekçesinde başvuru formundaki beyanlarını yinelemiştir.

2. Değerlendirme

70. İddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak Anayasa'nın 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

71. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuruca tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağılı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16).

72. Başvurucu, Başsavcılığın ceza soruşturması sırasında yaptığı basın açıklamasında yer verilen ifadeler sebebiyle masumiyet karinesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir. Masumiyet karinesi, kişinin suçluluğı hükmen sabit oluncaya kadar yargılama makamları ve kamu otoriteleri tarafından suçlu olarak nitelendirilmemesini ve suçlu

muamelesine tabi tutulmamasını güvence altına alır (*Kürşat Eyol*, B. No: 2012/665, 13/6/2013, § 26, *Kadir Sağdıç* [GK], B. No: 2013/6617, 8/4/2015, § 27). Ancak olayda iddia makamı konumundaki Başsavcılığın söz konusu basın açıklamasının yapılan el koyma ve arama bulgularının paylaşımından ibaret olduğu dikkate alınarak masumiyet karinesi bakımından ayrıca inceleme yapılmamıştır.

73. Başvurucunun derece mahkemelerince kanundaki koşullar gerçekleşmeden ve konuya ilişkin bilirkişi raporu da tebliğ edilmeden gerekçesiz olarak söz konusu şirketlere kayyım atandığı yönündeki şikâyetleri adil yargılanma hakkı ile suç ve cezalarda kanunilik ilkesinin ihlali iddiaları kapsamında da ileri sürülmüştür. Başvurucu ayrıca ortağı olduğu şirketlerdeki yönetim yetkisinin alınmasıyla mahkemeye erişim ve etkili başvuru haklarının da ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu; sulh ceza hâkimliklerinin doğal hâkim ilkesine aykırı olarak kurulmuş mahkemeler olduğunu, ayrıca bağımsız ve tarafsız da olmadıklarını belirtmiştir. Başvurucu, bu gerekçelerle şirketlere kayyım atanması nedeniyle özel hayata saygı hakkının da ihlal edildiğinden yakınmıştır. Bununla birlikte başvurunun belirtilen şikâyetlerinin özü, ortağı ve yöneticisi olduğu şirketlerin yönetiminin kayyım devredilmesi nedeniyle mal varlığı bakımından önemli zararlara yol açıldığı şikâyetine bağlı olarak mülkiyet hakkının ihlali iddiasına ilişkindir. Bu nedenle başvurunun belirtilen ihlal iddiaları mülkiyet hakkı kapsamında incelenmiştir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

74. Bireysel başvuru yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurabilmek için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmiş olması gerekir (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, B. No: 2012/403, 26/3/2013, §§ 16, 17).

75. 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (j) bendinde, eşyasına veya diğer mal varlığı değerlerine koşulları oluşmadığı hâlde el konulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer mal varlığı değerleri amaç dışı kullanılan ya da zamanında geri verilmeyen kişilere tazminat talebinde bulunabilme imkânı tanınmaktadır (bkz. § 40).

76. Anayasa Mahkemesi, ceza soruşturması veya kovuşturması sırasında yargı organlarınca şüphelilerin eşyasına ya da mal varlığı değerlerine ilişkin olarak el koyma tedbirinin uygulandığı durumlarda bunun hukuka aykırı olduğu iddialarına ilişkin olarak bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla asıl dava sonuçlanmamış da olsa -ilgili Yargıtay içtihatlarına atıf yaparak- 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörülen tazminat davası açma imkânının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu olduğu sonucuna varmıştır (*Nuray Işık*, B. No: 2014/7561, 28/9/2016, §§ 60-69; *Sinan Aydın Aygün* (2), B. No: 2014/922, 16/6/2016, §§ 61-69).

77. Bununla birlikte somut olayda kayyım atanmasına ilişkin koruma tedbirinin devam ettiği gözönünde bulundurulmalıdır. Mülkiyet hakkına ilişkin bireysel başvurularda giderim bakımından kural olarak eski hâle getirme (restitutio in integrum) yükümlülüğü söz konusu olup bunun mümkün olamaması durumunda tazminat yolu etkili bir yol olarak görülmektedir (*Halil İbrahim Köktepe*, B. No: 2014/12521, 19/4/2017, § 47). Bunun doğal bir sonucu olarak 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesi kapsamında öngörülen hukuk yolu giderim bakımından sadece tazminat içerdiğinden devam eden el koyma veya kayyım atanmasına ilişkin müdahaleler bakımından söz konusu hukuk yolu bu aşamada etkili olarak görülemez.

78. Kayyım atanmasına ilişkin olarak soruşturma aşamasında hâkim tarafından 5271 sayılı Kanun'un 133. maddesi uyarınca verilen kararlara karşı ilgililer tarafından 5271 sayılı Kanun'un 267. maddesi uyarınca itiraz yoluna başvurulabilecektir. Somut olayda da başvurunun kayyım atanmasına ilişkin karara karşı süresinde itiraz yoluna başvurduğu ve itirazının Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimliğince 12/11/2015 tarihinde reddedilmesi üzerine bireysel başvuruda bulunduğu anlaşılmaktadır (bkz. §§ 24-26). Bu durumda başvuru yollarının usulünce tüketildiğinin kabulü gerekmektedir.

79. Diğer taraftan başvuruya konu olayda şirketlerin yönetiminin kayyım devredildiği dikkate alındığında şirket tüzel kişiliğinin başvurusunu güçleştiren hukuki sınırlamalar nedeniyle bu şirketlerin ortağı ve yöneticisi olduğu anlaşılan başvurunun doğrudan ve güncel bir mağduriyetinin söz konusu olduğu değerlendirilmiştir (Benzer yöndeki karar için bkz. *Özgür Güleç*, B. No: 2014/11503, 1/2/2017, § 37).

80. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Mülkün Varlığı

81. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğinden şikâyet eden bir kimse, önce böyle bir hakkının var olduğunu kanıtlamak zorundadır. Bu nedenle öncelikle başvurunun Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca korunmayı gerektiren mülkiyete ilişkin bir menfaate sahip olup olmadığı noktasındaki hukuki durumunun değerlendirilmesi gerekir (*Cemile Ünlü*, B. No: 2013/382, 16/4/2013, § 26; *İhsan Vurucuoğlu*, B. No: 2013/539, 16/5/2013, § 31).

82. Mülkiyet hakkı, özel hukukta veya idari yargıda kabul edilen mülkiyet hakkı kavramlarından farklı bir anlam ve kapsama sahip olup bu alanlarda kabul edilen mülkiyet hakkı, yasal düzenlemeler ile yargı içtihatlarından bağımsız olarak özerk bir yorum ile ele alınmalıdır (*Hüseyin Remzi Polge*, B. No: 2013/2166, 25/6/2015, § 31).

83. Anayasa'nın 35. maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır (AYM, E.2015/39, K.2015/62, 1/7/2015, § 20). Bu bağlamda mülk olarak değerlendirilmesi gerektiğinde kuşku bulunmayan menkul ve gayrimenkul mallar ile bunların üzerinde tesis edilen sınırlı ayni haklar ve fikrî hakların yanı sıra icrası kabil olan her türlü alacak da mülkiyet hakkının kapsamına dâhildir (*Mahmut Duran ve diğerleri*, B. No: 2014/11441, 1/2/2017, § 60).

84. Başvurucu, kayyım atanan şirketlerin ortağı ve yöneticisi konumundadır. Sermaye şirketlerinin ortaklık paylarının Anayasa'nın 35. maddesi kapsamında mülk olduğunda kuşku bulunmamaktadır (Hisse senetlerinin mülk teşkil ettiğine ilişkin benzer yöndeki karar için bkz. *Josef Asboth*, B. No: 2013/6484, 31/3/2016, § 46).

ii. Müdahalenin Varlığı ve Türü

85. Anayasa'nın 35. maddesinde bir temel hak olarak güvence altına alınmış olan mülkiyet hakkı kişiye -başkasının hakkına zarar vermemek ve yasaların

koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla- sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma ve ondan tasarruf etme, onun ürünlerinden yararlanma olanağı verir (*Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 32). Dolayısıyla malikin mülkünü kullanma, mülkün semerelerinden yararlanma ve mülkü üzerinde tasarruf etme yetkilerinden herhangi birinin sınırlanması mülkiyet hakkına müdahale teşkil eder (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan*, B. No: 2014/1546, 2/2/2017, § 53).

86. Anayasa'nın 35. maddesi ile mülkiyet hakkına temas eden diğer hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Anayasa'nın mülkiyet hakkına müdahaleyle ilgili üç kural ihtiva ettiği görülmektedir. Buna göre Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin mülkiyet hakkına sahip olduğu belirtilmek suretiyle *mülkten barışçıl yararlanma hakkına* yer verilmiş; ikinci fıkrasında da mülkten barışçıl yararlanma hakkına müdahalenin çerçevesi belirlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında, genel olarak mülkiyet hakkının hangi koşullarda sınırlanabileceği belirlenerek aynı zamanda *mülkten yoksun bırakmanın* şartlarının genel çerçevesi de çizilmiştir. Maddenin son fıkrasında ise mülkiyet hakkının kullanımının toplum yararına aykırı olamayacağı kurala bağlanmak suretiyle devletin mülkiyetin kullanımını kontrol etmesine ve düzenlemesine imkân sağlanmıştır. Anayasa'nın diğer bazı maddelerinde de devlet tarafından mülkiyetin kontrolüne imkân tanıyan özel hükümlere yer verilmiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki mülkten yoksun bırakma ve mülkiyetin düzenlenmesi, mülkiyet hakkına müdahalenin özel biçimleridir (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan*, §§ 55-58).

87. Sermaye şirketlerinin idare edilmesi şirketin ekonomik faaliyetleri, mal varlığı ve gelirleri üzerinde tasarrufta bulunma yetkisi tanınması bakımından önem taşımaktadır. Dolayısıyla şirketler yönünden yönetimin kamu gücü kullanılarak kayyım devredilmesinin şirket ortağı ve yöneticisi konumundaki başvuru yönünden mülkiyet hakkı kapsamında tanınan tasarruf yetkisini kısıtladığı kuşkusuzdur (Benzer yöndeki karar için bkz. *Emine Görgülü*, B. No: 2014/5871, 6/7/2017, § 48). Diğer taraftan kayyım atama tedbiri, suç isnadı kapsamında uygulanan geçici bir koruma tedbiri mahiyetindedir. Bu tedbirle başvuru, mevcut aşama itibarıyla mülkünden yoksun bırakılmış değildir. Bu tedbire terörizmin finansmanının önlenmesi ve güveni kötüye kullanma suçuna ilişkin muhtemel bir müsadereğin uygulanmasını temin amacıyla gerek duyulduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla esas itibarıyla toplum yararına aykırı olarak suçta kullanılmasının önlenmesi amacıyla mülkün kontrolü söz konusu olduğuna göre başvuru yönünden mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin mülkiyetin kullanımının kontrolüne veya düzenlenmesine ilişkin üçüncü kural çerçevesinde incelenmesi gerekir (Benzer yöndeki karar için bkz. *Hanife Ensaroğlu*, B. No: 2014/14195, 20/9/2017, § 52).

iii. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

88. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

89. Anayasa'nın 35. maddesinde mülkiyet hakkı sınırsız bir hak olarak düzenlenmemiş, bu hakkın kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlandırılabilceği

öngörülmüştür. Mülkiyet hakkına müdahalede bulunulurken temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen Anayasa'nın 13. maddesinin de gözönünde bulundurulması gerekmektedir. Anılan madde uyarınca temel hak ve özgürlükler, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmaksızın Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Dolayısıyla mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'ya uygun olabilmesi için müdahalenin kanuna dayanması, kamu yararı amacı taşıması ve ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekmektedir (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan*, § 62).

90. Başvurucunun şikâyetine konu tedbir kararı, olağanüstü hâl ilanından önce başlatılan bir soruşturma kapsamında ve henüz olağanüstü hâl ilan edilmeden önce verilmiştir. Her ne kadar bireysel başvuru incelemesi sırasında başvurunun ortağı ve yöneticisi olduğu şirketlerdeki kayyım yetkisi olağanüstü hâl döneminde çıkarılan KHK'larla ile TMSF'ye devredilmiş ise de başvurunun asıl şikâyeti kayyım atanması tedbirinin uygulanması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlali iddiasına yöneliktir. Dolayısıyla tedbir kararının verildiği tarih gözetildiğinde başvurunun Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında incelenmesine gerek bulunmamaktadır. Sonuç olarak olağan dönemde yapıldığı anlaşılan başvuruya konu müdahalenin Anayasa'nın 13. ve 35. maddesinde yer alan güvencelere aykırı olup olmadığı tespit edilecektir.

(1) Kanunilik

91. Mülkiyet hakkına yönelik müdahalelerde ilk incelenmesi gereken ölçüt kanuna dayalı olma ölçütüdür. Bu ölçütün sağlanmadığı tespit edildiğinde diğer ölçütler bakımından inceleme yapılmaksızın mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varılacaktır. Müdahalenin kanuna dayalı olması, iç hukukta müdahaleye ilişkin yeterince ulaşılabilir ve öngörülebilir kanun hükümlerinin bulunmasını gerektirmektedir (*Türkiye İş Bankası A.Ş.* [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014, § 44).

92. Başvurucu, el koyma kararının kanuna aykırı olarak uygulandığını ileri sürmektedir. Ancak hukuk kurallarının uygulanmasına yönelik şikâyetler bakımından Anayasa Mahkemesinin görevi sınırlı olup Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden, bariz takdir hatası veya açık bir keyfilik içeren durumlar dışında derece mahkemelerinin hukuk kurallarını uygulama ve yorumlama bakımından takdir yetkisine karışamaz. Yukarıda da değinildiği üzere somut olayda müsadere yoluyla başvurunun mülkiyet hakkına yapılan bir müdahalenin mevcut olduğu kuşkusuzdur (bkz. § 86). Mülkiyet hakkına yapılan bir müdahalenin ise öncelikle belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir bir kanuni temelinin bulunması gerekmektedir. Diğer bir deyişle somut başvuru bakımından Anayasa Mahkemesi, öncelikle mülkiyet hakkına müdahale teşkil eden müsadere tedbirinin belirtilen şekilde kanuni bir dayanağının olup olmadığını tespit etmek durumundadır (Benzer yöndeki karar için bkz. *Torsan Orman Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.*, B. No: 2014/13677, 20/9/2017, § 63).

93. Somut olayda başvuruya konu kayyım atanması tedbiri, 5271 sayılı Kanun'un 133. maddesi kapsamında uygulanmıştır. Bu maddenin birinci fıkrasında; suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkemenin şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabileceği hüküm altına alınmıştır. Maddenin

dördüncü fıkrasında da kayyım atanması öngörülen suçlar gösterilmiştir. Kayyım atanmasına ilişkin talep yazısında ve kararda da anılan fıkrada gösterilen suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama ve silahlı örgüt ile bu örgütlere silah sağlama suçlarının işlendiği hususunda kuvvetli suç şüphesinin mevcut olduğu belirtilmiştir.

94. Diğer taraftan bireysel başvuru devam ederken olağanüstü hâl kapsamı çerçevesinde düzenlenen 674 sayılı KHK'nın 19. maddesi ile daha önce terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya bu örgütlerle irtibatı nedeniyle kayyım atanmasına karar verilen şirketlerde görev yapan kayyımların yetkilerinin hâkim veya mahkeme tarafından TMSF'ye devredileceği ve devirle birlikte kayyımların görevlerinin sona ereceği belirtilmiştir.

95. Sonuç olarak söz konusu Kanun ve KHK hükümlerinin açık, ulaşılabilir ve öngörülebilir mahiyette olduğu dikkate alındığında başvurusunun mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kanuna dayandığı kuşkusuzdur.

(2) Meşru Amaç

96. Anayasa'nın 13. ve 35. maddeleri uyarınca mülkiyet hakkı ancak kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilir. Kamu yararı kavramı, mülkiyet hakkının kamu yararının gerektirdiği durumlarda sınırlandırılması imkânı vermekle bir sınırlandırma amacı olmasının yanı sıra mülkiyet hakkının kamu yararı amacı dışında sınırlandırılmayacağını öngörerek ve bu anlamda bir sınırlama sınırı oluşturarak mülkiyet hakkını etkin bir şekilde korumaktadır (*Nusrat Külâh*, B. No: 2013/6151, 21/4/2016, § 53).

97. Anayasa Mahkemesinin daha önceki kararlarında el koyma ve müsadere gibi tedbirlerin çeşitli kamu yararı amaçlarını taşıdığı açıklanmıştır. Buna göre söz konusu tedbirler ile suçta kullanılan, kullanılmak üzere hazırlanan veya suçtan meydana gelen eşyanın mahkûmiyete rağmen suçlunun elinde bırakılmaması, suçtan gelir elde edilmemesi, ayrıca suçla ilgili veya bizatihi suç teşkil eden eşyanın ülke ekonomisi, kamu düzeni ve güvenliği ile toplum ve çevre sağlığı bakımından arz ettiği tehlikelerin önlenmesi amaçlanmıştır. Böylece suçla mücadelede caydırıcılığın sağlanması, yeni suçların işlenmesinin önüne geçilmesi ve tehlikelilik arz eden suçla konu mülkün kullanılmasının ve dolaşımının engellenmesi hedeflenmektedir (*Bekir Yazıcı* [GK], B. No: 2013/3044, 17/12/2015, § 64; *Mahmut Üçüncü*, B. No: 2014/1017, 13/7/2016, 76; *Fatma Çavuşoğlu ve Bilal Çavuşoğlu*, B. No: 2014/5167, 28/9/2016, § 69; *Hanife Ensaroğlu*, § 60).

98. Uluslararası hukuk metinlerinde de suçla mücadelede bu gibi tedbirlerin etkin bir yaptırım olarak kullanılması gerektiği belirtilmektedir. Nitekim ülkemizin de taraf olduğu 141 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanması, Aranması, Zapt Edilmesi ve Müsadere Edilmesi Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesi ile 198 sayılı Terörizmin Finansmanı ve Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması, Aranması ve Müsaderesi Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nde; giderek artan ölçüde uluslararası bir sorun hâline gelen suçla karşı mücadelenin uluslararası düzeyde modern ve etkin yöntemlerin kullanılmasını gerektirdiği, bu yöntemlerden birinin de el koyma ve müsadere tedbirleri olduğu ve bu alanda uluslararası iş birliğine de ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir. Ayrıca yine ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme de terörizmin

finansmanının engellenmesi bakımından el koyma ve müsadere gibi tedbirlerin uygulanmasının gerekli olduğunu düzenlemektedir (bkz. §§ 48-51).

99. Terörizmin finansmanının önlenmesi günümüzde hem ulusal hem de uluslararası alanda son derece büyük bir sorun teşkil eden terör örgütleriyle mücadele bakımından büyük önem taşımaktadır. Terörizme mali kaynak sağlayan kişi veya kurumların mal varlıklarının geçici olarak dondurulması veya somut olayda olduğu gibi şirketlerin yönetiminin tedbir amacıyla kamu gözetimi ya da denetimine alınması gibi tedbirler, terör örgütleri veya diğer organize suç örgütleriyle mücadele bakımından gerekli görülmektedir. Özellikle ekonomiyi, toplumsal ve siyasal gücü yönetmeyi amaçladığı belirtilen FETÖ/PDY gibi bir yapının yukarıda değinilen karmaşık mali yapısı ve örgütlenmesi dikkate alındığında (bkz. § 15) söz konusu tedbirlerin uygulanmasının suçla mücadele bakımından önemi ve yararı yadsınmaz.

100. Somut olayda ise başvurunun ortağı ve yöneticisi olduğu şirketler grubunun kayyım devredilmesinin terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla ve suçtan elde edildiği gerekçe gösterilerek muhtemel bir müsadere sonuça kalmaması için gerekli görüldüğü anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu tedbirin uygulanmasının kamu yararına dayalı meşru bir amacı bulunmaktadır.

(3) Ölçülülük

(a) Genel İlkeler

101. Son olarak kamu makamlarınca başvurunun mülkiyet hakkına yapılan müdahaleyle gerçekleştirilmek istenen amaç ile bu amacı gerçekleştirmek için kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisinin olup olmadığı değerlendirilmelidir.

102. Ölçülülük ilkesi *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen müdahalenin ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, *orantılılık* ise bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, E.2011/111, K.2012/56, 11/4/2012; E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015; E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016; Mehmet Akdoğan ve diğerleri, § 38).

103. Ölçülülük ilkesi gereği kişilerin mülkiyet hakkının sınırlandırılması hâlinde elde edilmek istenen kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir dengenin kurulması gerekmektedir. Bu adil denge, başvurunun şahsi olarak aşırı bir yüke katlandığının tespit edilmesi durumunda bozulmuş olacaktır. Müdahalenin ölçülülüğünü değerlendirirken Anayasa Mahkemesi; bir taraftan ulaşılmak istenen meşru amacın önemini, diğer taraftan da müdahalenin niteliğini, başvurunun ve kamu otoritelerinin davranışlarını gözönünde bulundurarak başvurucuya yüklenen külfeti dikkate alacaktır (Arif Güven, B. No: 2014/13966, 15/2/2017, §§ 58, 60).

104. Anayasa'nın 35. maddesi usule ilişkin açık bir güvenceden söz etmemektedir. Bununla birlikte mülkiyet hakkının gerçek anlamda korunabilmesi bakımından bu madde Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında da ifade edildiği üzere mülk sahibine müdahalenin kanun dışı veya keyfi ya da makul olmayan şekilde uygulandığına ilişkin savunma ve itirazlarını sorumlu makamlar önünde etkin bir

biçimde ortaya koyabilme olanağının tanınması güvencesini kapsamaktadır. Bu değerlendirme ise uygulanan sürecin bütününe bakılarak yapılmalıdır (Başvurucuya diğer unsurlar yanında ayrıca etkin bir savunma hakkı tanındığından müdahalenin ölçülü görüldüğü kararlar için bkz. *Eyyüp Baran*, B. No: 2014/8060, 29/9/2016, §§ 75-95; *Fatma Çavuşoğlu ve Bilal Çavuşoğlu*, §§ 74-89; buna karşılık aynı koşulun yargılama sürecinde sağlanmaması nedeniyle müdahalenin ölçüsüz görüldüğü kararlar için bkz. *Mahmut Üçüncü*, §§ 79-102; *Arif Güven*, §§ 57-72).

105. Ayrıca el koyma veya müsadere gibi tedbirler yoluyla mülkiyet hakkına yapılan müdahalelerin bireyin menfaatleri ile kamunun yararı arasında olması gereken adil dengeyi bozmaması için suça veya kabahate konu eşyanın malikinin davranışı ile kanunun ihlali arasında uygun bir illiyet bağının olması ve *iyi niyetli* eşya malikine eşyasını -tehlikeli olmaması kaydıyla- geri kazanabilme olanağının tanınması veya iyi niyetli malikin bu nedenle oluşan zararının tazmin edilmesi gerekmektedir (*Bekir Yazıcı*, §§ 31-80; *Hanife Ensaroğlu*, § 66).

106. Yukarıda da değinildiği üzere mülkiyet hakkını sınırlandıran bir tedbirin uygulanmasının Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine göre ölçülü olabilmesi için bu tedbirin öngörülen kamu yararı amacını gerçekleştirmeye elverişli olması ve bu tedbirin uygulanması dışında aynı amacı gerçekleştirmeye yarar daha elverişli başka bir aracın da bulunmaması gerekmektedir. Bunun yanında söz konusu tedbir gerek kapsamı gerekse de süresi itibarıyla orantılı olarak uygulanmalıdır. Kamu yararı amacı doğrultusunda mülkle ilgili olarak bu ve benzeri tedbirlerin uygulanmasının zarara yol açması ise kaçınılmazdır. Ancak bu zararın kaçınılmaz olandan ağır veya aşırı sonuçlara da yol açmaması ya da oluşması durumunda böyle bir zararın kamu makamlarınca makul bir sürede, uygun bir yöntem ve vasıtalarla gideriminin sağlanması gerekmektedir. Buna göre kamu makamlarının kanuna dayalı olarak ve ilgili kamu yararı amacı doğrultusunda mülkiyet hakkına müdahale teşkil eden tedbirler uygulaması ve bu tedbirlerin belirli bir süre de devam etmesi ancak bireyin haklarının korunmasının gerekliliklerine uyulduğu takdirde ölçülü görülebilir (*Hanife Ensaroğlu*, 67).

(b) İlkelerin Olaya Uygulanması

107. Başvurucunun gelirlerinin suçtan elde edildiği veya suçta kullanılacağı şüphesiyle ortağı ve yöneticisi olduğu şirketlerin kayıma devredilmesinin terörizmin finansmanının önlenmesi ve muhtemel bir müsaderecinin güvence altına alınması amacı bakımından elverişli olmadığı söylenemez.

108. Suçla ve özellikle de örgütlü suçlarla mücadele gibi zor bir alanda hangi tedbirlerin gerekli olup olmadığının değerlendirilmesi öncelikli olarak ilgili kamu makamlarının yetkisindedir. Bu alanda ne gibi tedbirlerin alınması gerektiği hakkında sorumlu ve yetkili otoriteler daha isabetli karar verebilecek konumdadır. Bu nedenle hangi tedbirin uygulanacağının belirlenmesi hususunda idarelerin belli ölçüde takdir yetkisi bulunmaktadır. Ne var ki seçilen aracın gerekliliğine ilişkin olarak idarelerin sahip olduğu takdir yetkisi sınırsız değildir. Tercih edilen aracın müdahaleyi ulaşılmak istenen amaca nazaran bariz bir biçimde ağırlaştırması durumunda Anayasa Mahkemesince müdahalenin gerekli olmadığı sonucuna ulaşılması mümkündür. Ancak Anayasa Mahkemesinin bu kapsamda yapacağı denetim, seçilen aracın isabet derecesine yönelik olmayıp hak ve özgürlükler üzerinde oluşturduğu müdahalenin ağırlığına dönüktür.

109. Somut olayda başvuru, denetim kayyım atanmak suretiyle de istenen amacın gerçekleştirilebileceğini ileri sürmüştür. Ancak Ankara 5. Sulh Ceza Hâkimliğinin kayyım atamaya ilişkin kararında da bu husus irdelenmiş ve söz konusu şirketlerin büyüklüğü, bu şirketler vasıtasıyla işlendiği iddia edilen suçların kapsamı, yoğunluğu ve etkinliği gerekçeleriyle yönetim organının kararlarını denetlemek üzere kayyım atanmasının yeterli görülmediği ifade edilmiştir. Sulh Ceza Hâkimliğine göre bu şirketlere sadece denetim yönünden kayyım atanması atılı suçların işlenmesine engel olamayacağı gibi delillerin toplanması ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılması yönünden de yetersiz kalacaktır. Dolayısıyla belirtilen gerekçeler ve kamu makamlarının bu alandaki takdir yetkileri dikkate alındığında somut olayın koşulları altında müdahalenin gerekliliği hususunda yapılan değerlendirmenin aksi bir sonuca ulaşmayı gerektirecek bir nedeni bulunmamaktadır.

110. Somut olaydaki müdahalenin ölçülülüğünün değerlendirilmesi bakımından asıl önem taşıyan ölçüt orantılılıktır. Öngörülen tedbirin maliki olağan dışı ve aşırı bir yük altına sokması durumunda müdahalenin orantılı ve dolayısıyla ölçülü olduğundan söz edilemez. Bu itibarla, uygulanan tedbirle başvurularda aşırı ve orantısız bir yük yüklenip yüklenmediğinin tespiti gerekmektedir.

111. Bu bağlamda öncelikle başvurucuya uygulanan tedbire karşı iddia ve savunmalarını etkin bir biçimde ortaya koyabilme olanağının tanınıp tanınmadığı değerlendirilmelidir. Her ne kadar başvuru bilirkişi raporuna karşı itirazlarının değerlendirilmediğini ve derece mahkemelerinin kararlarının yeterli bir gerekçe içermediğini belirtmiş ise de başvurunun kayyım atama kararına karşı süresinde yaptığı itiraz üzerine Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen kararda konuya ilişkin olarak ayrıntılı tespit ve değerlendirmelerin yer aldığı görülmektedir. İtiraz dilekçesinde, kendisini avukat ile temsil ettiren başvurunun bilirkişi raporuna karşı beyanlarının da mevcut olduğu görülmektedir.

112. Ankara 5. Sulh Ceza Hâkimliğinin kararında konuya ilişkin teknik değerlendirmeleri içeren MASAK raporu ile yetinilmemiş, ayrıca Bilirkişi Kurulundan da rapor alınmıştır. Başvurunun itirazlarını değerlendiren Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimliğinin kararında da başvurunun iddialarına yer verilerek rapordaki bulgular tartışılmıştır. Bu anlamda başvurunun itiraz aşamasında bilirkişi raporuna karşı beyanlarını sunabildiği dikkate alındığında kayyım atama kararından önce söz konusu raporun tebliğ edilmemesi de bir sorun teşkil etmemektedir. Diğer taraftan itiraz üzerine verilen kararda ceza usulüne ilişkin hususlar yanında mülkiyet hakkının anayasal güvenceleri bakımından da bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca başvurunun itirazları üzerine bazı şirketler üzerindeki kayyım atama kararları da ek kararlarla kaldırılmıştır. Dolayısıyla mülkiyet hakkına yapılan müdahaleye karşı başvurunun etkin bir biçimde itiraz edebilme olanağı bulunduğu ortadadır.

113. Başvuru bu bağlamda ayrıca sulh ceza hâkimliklerinin doğal hâkim ilkesine aykırı olarak kurulmuş mahkemeler olduğunu, bağımsız ve tarafsız da olmadıklarını belirtmiştir.

114. Anayasa Mahkemesince sulh ceza hâkimliklerinin kanuni hâkim güvencesini sağlamadıklarına, tarafsız ve bağımsız mahkeme olmadıklarına, tutukluluğa itirazın bu yargı mercilerince karara bağlanmasının etkili bir itirazda bulunmayı imkânsız hâle getirdiğine ilişkin iddialar birçok kararda incelenmiş; bu kararlarda sulh ceza hâkimliklerinin yapısal özellikleri dikkate alınarak söz konusu iddiaların açıkça

dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varılmıştır (*Hikmet Kopar ve diğerkleri* [GK], B. No: 2014/14061, 8/4/2015, řř 101-115; *Mehmet Baransu* (2), B. No: 2015/7231, 17/5/2016, řř 64-78). Somut başvuruda, aynı mahiyetteki iddialara ilişkin olarak anılan kararlarda varılan sonuştan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

115. Diğerk taraftan belirtmek gerekir ki kişi hürriyeti ve güvenliğı hakkı konusunda Anayasa'nın 19. maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen suçun işlendiğıne ilişkin "*kuvvetli belirti*" veya 5271 sayılı Kanun'da ifade edilen "*kuvvetli suç şüphesi*" gibi kavramlara mülkiyet hakkına ilişkin Anayasa'nın 35. maddesinde yer verilmemiştir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin mülkiyet hakkına yönelik olarak yapılan bireysel başvurularda tutuklama tedbirinin uygulanabilmesi için Anayasa'nın 19. maddesiyle getirilen bir ek güvence olduğı anlaşılan suçun işlendiğıne ilişkin *kuvvetli belirti* veya *kuvvetli suç şüphesi* gibi kavramlara yönelik bir değerlendirme yapması söz konusu değildir. Bununla birlikte mülkiyet hakkına müdahaleye yol aşan tedbirlerin keyfi veya öngörülemez biçimde uygulanmaması gerekmektedir. Aksi takdirde mülkiyet hakkının etkin bir biçimde korunması mümkün olmaz. Bu sebeple kamu makamlarınca başvurucunun eylemi ile tedbire yol aşan kanuna aykırılık arasında bağlantı olduğunu gösterir makul bir değerlendirme yapılmalıdır.

116. Başvurucunun şirketlerinin kayyım devredilmesinin temel gerekçesi olarak suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması, silahlı örgüt veya bu örgütlere silah sağlama suçlarının işlenmekte olduğına ilişkin kuvvetli suç şüphesinin mevcut olduğı gösterilmektedir. Yargısal makamların bu değerlendirmelerinin ise uzman bilirkişi raporu ve MASAK raporu doğrultusunda bazı somut olgulara dayandığı görölmektedir. Elbette başvurucuların atılı suçları işleyip işlemedikleri, bu çerçevede kayyım atanan şirketlerin akıbetinin ne olacağı ve müsaderenin gerekip gerekmediğı, iddia ve savunma ortaya konularak yapılacak çelişmeli yargılama neticesinde belirlenebilecektir. Anayasa Mahkemesinin bu aşamada bilirkişi raporlarındaki birtakım teknik bulgu ve tespitler yönünden herhangi bir değerlendirme yapabilmesi söz konusu değildir.

117. Somut olayda Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen 13/6/2017 tarihli iddianame ile terörizmin finansmanı yönünden dosyanın tefrikine karar verilmiş; ayrıca başvurucunun güveni kötüye kullanma, 213 ve 6263 sayılı Kanunlara muhalefet gibi tedbir aşamasında belirtilmeyen suçlardan da cezalandırılması istenmiş ve güveni kötüye kullanma suçundan başvurucu hakkında müsadere talebinde bulunulmuştur. Ceza soruşturması sırasında elde edilen bilgi, belge ve delillere göre suçun mahiyetinin değişebileceğı gözetilmelidir. Kaldı ki başvurucu hakkında kayyım atanmasına da yol aşan terör örgütü yöneticiliğı suçlamasıyla ceza davası açıldığı ve ayrıca terörizmin finansmanının önlenmesi çerçevesinde müsadere talep edildiğı dikkate alınmalıdır. Sonuç olarak başvuruya konu tedbir kararının keyfi veya öngörülemez olduğı söylenemez.

118. Ayrıca ceza soruşturmasının mahiyeti ve başvurucuya isnat edilen suçların niteliğı gözetildiğinde başvurucunun kayyım atama sürecine dâhil olmadığı şikâyetinin de yersiz olduğı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, olağanüstü hâl döneminde çıkarılan kanun hükmünde karamameler ile söz konusu şirketlerdeki kayyımlık yetkisinin bir kamu kuruluşu olan TMSF'ye devredilmesinin ise başvurucu yönünden bir olumsuzluğa yol açmadığı değerlendirilmektedir.

119. Diğerk taraftan bilirkişilerce çeşitli muhasebe hilelerinin yapıldığının bildirildiğı, kayyım atanan şirketlerin mali yapılarının karmaşıklığı, şirketlerin

bilançolarının, mal varlıklarının ve gelir durumlarının ceza soruşturmasının ilk aşamalarında değerlendirilmesini güçleştirebilir. Nitekim iddianamede başvurusunun da aralarında olduğu sanıkların suçtan elde ettiği ileri sürülen gelirler gösterilmiş, yargılama sırasında da ceza mahkemesince konu hakkında bilirkişi raporu düzenlenmesi yönünde ara kararı verilmiştir. Netice itibarıyla suçtan elde edilen gelirden fazlasına el konulmaması ve müsadere edilmemesi gerekmele birlikte somut olayda tedbirin amacının yalnızca muhtemel bir müsaderecin güvence altına alınması olmayıp diğer bir amacının da terörizmin finansmanının önlenmesi olduğu dikkate alınmalıdır. Ayrıca olayın karmaşıklığı gözetildiğinde suçtan elde edilen gelirlerin tespitine ilişkin sürecin belirli bir zaman alacağı dikkate alındığında ve sonradan iddianamede gösterilen suçtan elde edildiği ileri sürülen gelir tutarlarıyla karşılaştırıldığında kayyım atama kararının açık bir orantısızlık da içermediği anlaşılmaktadır.

120. Son olarak Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimliğinin kararında da değinildiği üzere kayyımın yaptığı iş ve işlemlere karşı çeşitli hukuk yollarının mevcut olduğu görülmektedir. Buna göre 5271 sayılı Kanun'un 133. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, kayyım şirkete bütçesinden ödenen ücretin tamamının soruşturma veya kovuşturma konusu suçtan dolayı kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat kararının verilmesi hâlinde kanuni faiziyle birlikte ödeneceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca aynı maddenin (3) numaralı fıkrasında, ilgililerin atanan kayyımın işlemlerine karşı görevli mahkemeye 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilecekleri belirtilmiştir. Dolayısıyla başvurusunun bu maddeye göre şirketlerin yönetimi ile ilgili olarak kayyımın işlemlerine karşı her zaman dava açabilme hakkı bulunmaktadır. Bunun yanında yine bu maddenin (4) numaralı fıkrasında, kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı 5271 sayılı Kanun'un 142. ila 144. maddeleri uyarınca devlet aleyhine tazminat davası açılacağı düzenlenmiştir.

121. Bu durumda özellikle örgütlü suçlarla mücadele alanında kamu makamlarının sahip olduğu geniş takdir yetkisinin bulunduğu ve somut olayda şikâyet edilen tedbirin niteliği ile bu tedbire ilişkin olarak başvurucuya sağlanan güvenceler dikkate alındığında müdahalenin başvurucuya şahsi olarak aşırı ve olağan dışı bir külfet yüklediği değerlendirilmiştir. Bu sebeple başvuruya konu müdahalenin kamu yararı ile başvurusunun mülkiyet hakkının korunması arasında olması gereken adil dengeyi bozmadığı ve ölçülü olduğu sonucuna varılmıştır.

122. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

B. İfade ve Basın Özgürlüklerinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

123. Son olarak başvuru, ortağı olduğu medya şirketlerine kayyım atanması nedeniyle ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu; bu bağlamda medya kuruluşlarına kayyım atanmasının kanuni veya öngörülebilir olmadığını, bunun meşru bir amacının da bulunmadığını belirtmiştir. Başvurucu bu bağlamda ayrıca kayyım atanması için hiçbir acil sosyal ihtiyacın söz konusu olmadığını ve müdahalenin ölçüsüz olduğunu ifade etmiştir.

124. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereği bireysel başvuru yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması gerekir.

Temel hak ve özgürlüklere saygı, devletin tüm organlarının anayasal ödevi olup bu ödevin ihmal edilmesi nedeniyle ortaya çıkan hak ihlallerinin düzeltilmesi idari ve yargısal makamların görevidir. Bu nedenle temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle derece mahkemeleri önünde ileri sürülmesi, bu makamlar tarafından değerlendirilmesi ve bir çözüme kavuşturulması esastır (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 16).

125. Başvurucuların özel hayata saygı hakkı ile ifade ve basın özgürlüklerine ilişkin şikâyetlerini başka herhangi bir merci önünde ileri sürmeden doğrudan Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulundukları anlaşılmaktadır. Bu kapsamda arama tedbirinin uygulanması nedeniyle başvurucuların anılan haklarının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetleri yönünden etkili bir olağan kanun yolunun var olup olmadığı belirlenmelidir.

126. Tüketilmesi gereken başvuru yollarının ulaşılabilir olması yanında telafi kabiliyetini haiz olması ve tüketildiğinde başvurunun şikâyetlerini gidermede makul başarı şansı tanınması gerekir. Dolayısıyla mevzuatta bu yollara yer verilmesi tek başına yeterli olmayıp uygulamada da etkili olduğunun gösterilmesi ya da en azından etkili olmadığının kanıtlanmamış olması gerekir (*Ramazan Aras*, B. No: 2012/239, 2/7/2013, § 29).

127. Başvurucunun ortağı ve yöneticisi olduğu şirketlere kayyum atanması tedbiri altın madenciliğinden enerji, gıda, medya, bilişim, sigorta, tedarik, turizm, seyahat sektörlerine uzanan geniş bir alanda faaliyet gösteren şirketler grubunun bütünü yönünden uygulanmıştır. Buna göre söz konusu tedbir bu şirketler grubunda yer alan bazı basın yayın organları yönünden münferit olarak uygulanmış değildir. Somut olayda bu tedbirin uygulandığı şirketler grubunun genel olarak faaliyetlerinin terörizmin finansmanı ve diğer bazı suçlar çerçevesinde soruşturma ve kovuşturmayla konu edildiği dikkate alınmalıdır. Başvurucunun bu çerçevedeki ihlal iddiaları ise mülkiyet hakkı kapsamında incelenmiştir. Diğer bir deyişle şikâyet edilen tedbirin münhasıran basın ve yayın kuruluşlarına yönelik olarak değil mülkiyetin kullanımının kamu yararına kontrolü çerçevesinde pek çok sektörde faaliyet gösteren şirketler grubu yönünden genel bir uygulamanın parçası olarak uygulandığı değerlendirilmiştir.

128. Diğer taraftan bireysel başvuru sırasında olağanüstü hâl çerçevesinde şirketler grubunda yer alan bazı basın yayın organlarının kararname ile kapatıldığı görülmektedir. Ancak 23/1/2017 tarihli ve 29957 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 685 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında KHK’nın 1. maddesiyle Anayasa’nın 120. maddesi kapsamında ilan edilen ve 21/7/2016 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla onaylanan olağanüstü hâl kapsamında terör örgütlerine veya devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu MGK tarafından karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, aidiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olduğu gerekçesiyle başka bir idari işlem tesis edilmeksizin doğrudan KHK hükümleri ile tesis edilen işlemlere ilişkin başvuruları değerlendirmek ve karara bağlamak üzere Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu kurulmuştur. Sonradan oluşturulan bu başvuru yolunun ulaşılabilirlik açısından ve başarı şansı sunma ile yeterli giderim sağlama kapasitesi yönünden etkili bir kanun yolu olup olmadığı Anayasa Mahkemesince incelenmiş ve bu kanun yolunun tüketilmesi gereken bir başvuru yolu olduğu ifade edilmiştir (*Remziye Duman*, B. No: 2016/25923, 20/7/2017, §§ 39-47).

129. Dolayısıyla başvurunun ihlal iddiaları dikkate alındığında ilk bakışta ulaşılabilir ve ihlal iddialarıyla ilgili başarı şansı sunma ve yeterli giderim sağlama kapasitesi olduğu görünen, (Komisyona) başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun *ikincil niteliği* ile bağdaşmayacağı sonucuna varılmıştır.

130. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE
24/5/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M.Emin KUZ